

Kort redovisning av alla aktiviteter under 2015

13 januari. Månadsmöte med koncernchefen. Det var med stor förväntan som 120 medlemmar samlats för att lyssna till vad Vattenfalls nye VD Magnus Hall hade att säga om företagets situation och framtid. Magnus började med att bekräfta det kärva ekonomiska läget med sjunkande elpriser och minskat utrymme för nya investeringar. Någon ljusning med högre elpriser finns knappast före 2020. Investeringarna i ny kraft fokuseras på vindkraft, särskilt till havs.

Magnus ansåg att Vattenfall inte är en bra ägare av kolkraft eftersom den är så kontroversiell i svensk politik. En försäljning av brunkolsverken i Tyskland är också en förutsättning för att klara målet med minskade utsläpp av koldioxid till 65 miljoner ton till 2020.

Det framtida energilandskapet är svårt att förutse. Troligtvis blir det mer reglering för att klara nyinvesteringar. Det blir därför viktigare att bedöma politiska osäkerheter än marknadsprisets utveckling. Kunderna kommer att få en allt större roll. Även mindre kunder börjar bli elproducenter och möjligheten att påverka sin energisituation ökar med den tekniska utvecklingen. Vattenfall måste förstå kundernas situation och arbeta aktivt med energi-effektivisering.

En frågestund och dialog kring de frågor Magnus ställde avslutade presentationen.

3 februari. Samerna - en viktig intressent till Vattenfall. Det blev många kramar när Jeanette Lundqvist gästade månadsmötet. Jeanette Lundqvist känner många efter trettio år i Vattenfall. Carl-Erik Nyqvist var en av de närvarande och han sade vid sin entré: "kommer Jeanette, då kommer jag också". Det säger ju en del.

Vi var hela 74 veteraner som var på plats och fick lyssna till Jeanettes entusiastiska berättelser om renens år, hur det är att vara same, kopplingarna till Vattenfall och samarbetet mellan samerna och Vattenfall. Jeanette är som hon säger själv "mulapp", pappan är icke-same och mamman same. Hon avslutade med en vacker jojk.

19 februari. Liljevalchs vårsalong. 25 veteraner och 5 "medföljande" samlades denna gråmulna februari förmiddag på Djurgården för att inhämta lite vårkänslor genom att besöka Liljevalchs vårsalong 2015. Vårsalongen är en jurybedömd utställning som står öppen för alla över 18 år att ansöka till, och är starten på konståret 2015.

Vår guide lotsade oss genom utställningen och berättade initierat om några av alla de konstnärer och deras verk som fanns med på galleriet. Därefter fick vi tillfälle att på egen hand se hela utställningen innan vi tillsammans promenerade till Hasselbacken och avnjöt en god lunchbuffé i en fantastisk miljö.

11 mars. Årsstämma Nordiska museet. Glädjande många, över 100 medlemmar, hade hörsammat kallelsen till Årsmötet med Föreningsstämman den 11 mars. Liksom tidigare år höll vi till i Nordiska Museet.

Cecilia Wallqvist, intendent på museet, berättade om utställningen "Gamlingar". Även om uttrycket "gamlingar" är något man värjer sig mot som aktiv medlem i Veteranerna, var det ändå mycket vi kunde ta till oss av Cecilias många exempel från hennes intervjuer av äldre personer runt om i Sverige. Till exempel det självklara att olika "gamlingar" har högst olika behov och hur det är svårt att klara av det på ett standardiserat äldreboende. Cecilia gav flera exempel på det.

Sedan blev det Marianne Klings tur att leda deltagarna i en uppfriskande pausjympa.

Programmet avslutades med att Tobias Nylander från Vattenfall berättade om vindkraft i största allmänhet och Vattenfalls satsningar i synnerhet. Kostnaden för vindkraft har sjunkit kraftigt under de senaste 5 åren, och vindkraft är nu inte dyrare än konventionella kraftkällor som kol-, gas- och kärnkraft. Men då har inte kostnaden för t ex anslutning till kraftnätet räknats in. Av Vattenfalls tillväxtinvesteringar på 18 miljarder 2014 – 2018 så går 11 miljarder till vindkraft. Inte minst havsbaserad sådan, där Vattenfall är näst störst i Europa.

Föreningsstämman genomfördes i god ordning. Lars Jacobsson visade bilder över bland annat hur Vattenfalls bidrag till Stockholmsföreningen sjunkit från 222.000 kronor 2007 till 60.000 kronor 2015. Det påverkar givetvis programutbudet. För att motverka minskade bidrag från företaget har samtliga Veteranföreningar i landet föreslagit att en Samrådsgrupp skall bildas med Vattenfall. Syftet är att se hur Veteranerna kan bidra till företaget för att på så sätt förtjäna ett större bidrag. Vattenfall är med på att bilda en Samrådsgrupp och har lovat att kalla till ett första möte.

Agnetha Edin och Jan Sedvallson avtackades efter 7 respektive 6 års mycket aktivt styrelsearbete. I deras ställe valdes Mats Johansson och Morgan Andersson in som nya medlemmar. Birgitta Dangården och Britt Fogelström ville avgå ur Valberedningen och efter att de avtackats för sina insatser valdes Ingvar Spanne och Agnetha Edin som deras efterträdare. Bengt Bergstedt kvarstår. Revisorerna Lars Segerstolpe och Hans Ristborg omvaldes, liksom revisorssuppleanten Berthold Eriksson. Sedan var det dags för kaffe och smörgås och mycket prat och skratt där gamla minnen och nya erfarenheter utbyttes.

24 mars. Riksdagsbesök. Drygt 30 veteraner lämnade för ett tag den värmande solen för att lära sig mer om riksdagshuset och hur vårt politiska maktcentrum fungerar. Innan besöket samlades de flesta av deltagarna över en lunch på Café Panorama längst upp i Kulturhuset, som ju faktiskt också har fungerat som riksdagens hemvist vid ombyggnaden av husen på Helgeandsholmen.

Besöket, som omgavs av rigorösa säkerhetsrutiner, skulle kunna delas upp i tre teman: Husen, konsten och politiken.

Vår kunniga guide ledsagade oss genom riksdagsbyggnaderna på Helgeandsholmen:

Bankhallen, kvinnorummet, sammanbindningsbanan, trapphallen, den gamla förstakammarsalen och slutligen plenisalen. Vackra och imponerande lokaler för våra 349 riksdagsledamöter och riksdagens tjänstemän. Nuvarande riksdagshus invigdes 1983 då Riksbankshuset införlivades med det gamla riksdagshuset. Under ombyggnaden skedde riksdagsarbete som sagt i Kulturhuset vid Sergels torg.

Riksdagshuset hyser ca 4 000 konstverk inkl. ett antal byster av tidigare dignitärer, företrädesvis statsministrar. Vi fick till oss en liten del av konsten och vill man veta mer så har riksdagen särskilda visningar av konsten på kvällstid. Rekommenderas för den konstintresserade!

Som avslutning av det intressanta besöket fick vi möjlighet att följa den pågående interpellationsdebatten i plenisalen. Märkligt lite folk i ledamöternas bänkar men troligen följer de debatten på annat sätt. Seriöst både i talarstolen och på åskådarläktaren. Vill man följa arbetet i riksdagen så är tisdagar bäst, då är det interpellationsdebatter på eftermiddagarna.

14 april. Lotta Gröning. Det vara nära att ett strömavbrott satte P för dagens månadsmöte. Under 45 minuter var hela Arenastaden svart.

Det ordnade sig dock strax innan dagens gäst, Lotta Gröning gjorde entré. Lotta som är en välkänd skribent och debattör talade under temat "det inrikespolitiska läget i Sverige". Hon berättade om de saker som oroar henne t ex demokratin utveckling (eller avveckling), bristen på långsiktighet hos politikerna, avsaknaden av blocköverskridande beslut mm.

Vi var 65 intresserade veteraner som fick ta del av det hon hade att säga. Och, vi fick oss nog några tankeställare.

Månadsmötet avslutades med visning av filmen "Kraftverksbyggare i Ritsen".

23 april. Kaknästornet. Med sina 155 meter är Kaknästornet Stockholms högsta byggnad. Där huserar Teracom. Tornet är spindeln i nätet för svensk radio och TV. Det ingår i det svenska marknätet för radio och TV som täcker hela 99,8% av alla svenska hushåll och allt styrs från Kaknästornet.

Vi var 27 veteraner som var där och fick information och guidad visning. Vi avslutade med att ta hissen upp till restaurangen där vi åt en trevlig lunch med en vidunderlig utsikt över vår vackra huvudstad.

11 maj. Vandring Mälardalshöjden – Gröndal. Tur med vädret hade vi, 26 veteraner, som denna dag vandrade, om inte direkt i Bellmans fotspår, så åtminstone förbi åtskilliga ställen där han varit. Start vid Mälardalshöjdens T-banestation, vidare via Bellmans källa, Klubbensborg, Eolshäll och till Alfred Nobels anläggningar vid Vinterviken. Lunchen efteråt intogs på en indisk restaurang i Gröndal, som också var slutstation för vandringen.

19 maj. Månadsmöte med Alf Lindfors. Alf Lindfors har en lång och gedigen meritlista från sin karriär. Via ett telefonsamtal och utan att ha lämnat några betyg fick han sitt första jobb på Vattenfall i Västerås. Sedan fortsatte hans utveckling och han hann bl. a. med att vara VD för Forsmark, personal- och produktionsdirektör och vice VD för Vattenfall innan han gick i pension.

Ca 45 personer var vi som den 19 maj fick höra Alf berätta intressanta episoder ur sitt yrkesliv.

Månadsmötet avslutades med att två filmer visades. Filmen "Det nya ansiktet" från 1958 var ett försök från Vattenfalls sida att på ett annorlunda sätt illustrera hur vattenkraften gav nya skönhets- och rekreationsvärden. Den andra filmen var en humoristisk studie av livet i det nyinflyttade Råckstakontoret 1961 med titeln "Toppenfilm om S".

26 maj. Utflykt till Möja. Vi var 44 mycket nöjda veteraner som på kvällen den 26 maj åkte hemåt med Waxholmsbåten efter en givande dag ute på Möja.

Under eminent guidning av veteranen Britt Strandberg (som bor ute på Möja) fick vi kunskaper om förutsättningarna att bo och verka där.

Vi besökte Roland Svensson-muséet, promenerade längs öns östra strand, hälsade på hemma hos Britt och åt lunch på Wikströms Fisk. Det var en väldigt bra dag.

11 juni. Vandring runt Djurgårdsbrunnsviken. På denna vandring följde vi Djurgårdsbrunnsviken, först på norra sidan från Djurgårdsbron till Djurgårdsbrunnsviken, och sedan tillbaka till Nordiska museet på den södra sidan. Björn hade som vanligt förberett sig väl och guidade om Diplomatstaden, Källhagen, Benny Anderssons villa mm.

Vädret var (som vanligt) på Veteranernas sida när det är vandringsdags. Solen sken och temperaturen var hög. Vandringen avslutades med en gemensam lunch på Nordiska Museet.

20 augusti. Ångbåt till Mariefred/Gripsholms slott. Solen sken från en molnfri himmel över Stockholm och Mälaren. Det var dagen för Vattenfall veteraners heldagsutflykt till Mariefred och Gripsholms slott. Ångbåten Mariefred som gått kontinuerligt samma trad sedan 1903 välkomnade 32 förväntansfulla veteraner till en fantastisk sjötur på Mälaren. Till lunch bjöds på ångbåtsbiff eller lax med kaffe efteråt.

Väl framme i Mariefred gick vi i solgasset till slottet för att med påläst guide få en inblick i slottets fyrahundraåriga historia samt statens porträttsamling. Vidare kunde man titta på de s. k. hedersporträtten. Varje år utser Gripsholmsföreningen en hedervärd svensk person som avporträtteras.

Efter slottsturen hade vi en och en halv timme för spontana aktiviteter. Flertalet utnyttjade tiden för att strosa i småstadsidyllen Mariefreds äldre kvarter.

Klockan 4 var det dags att kliva på bussen och runt 6 var vi framme i Västerort något trötta men i övrigt glada och pigga efter en dag med såväl en avkopplande sjötur som en hel del kultur och umgänge med trevliga veteraner.

14 september. Vandring runt Råstasjön i Solna och Lötsjön i Sundbyberg Både

Råstasjön och Lötsjön är kända för sitt fågelliv. Många ornitologer häckar här tillsammans med fåglarna för att kunna notera sällsynta arter i sina böcker. Men i vårt fall var det mest änder och en och annan svan som visade upp sig och det var inte så upphetsande. I Råstasjön dumpade för övrigt Vilhelm Moberg flera kartonger med ett av sina förstlingsverk, ”Inom Baggemosa ägo gränser” när de visade sig osäljbara.

Råstahällen vid Råstasjöns sydvästande är en rundhäll där man kan se räfflorna från tre perioder under den senaste istiden.

Vi spanade förgäves efter en tee, green eller ett hål när vi kom till golfängarna i Sundbyberg. Detta trots att prins Daniel enligt Wikipedia skulle ha utfört 100-årslaget till minnet av golfbanans öppnande 1912.

När vi hunnit halvvägs var det fikadags. För ovanlighetens skull fanns det rätt gott om soffor att sitta på. Åke Dahlborg har levt större delen av sitt liv i Sundbyberg och hade många roliga och intressanta minnen att förmedla, från att jumpa på isflaken i Lötsjön till mer eller mindre våldsamma gängkrig mellan olika pojkgrupper. Allt var inte stillsammare förr.

Det pågår en strid om ökat bostadsbyggande i Solna. Planer finns för flera hus dels till vänster om de här höghusen söder om Friends Arena, dels norr om Råstasjön. Flera i gruppen hade skrivit på petitioner om att bevara de grönområden som finns runt sjön.

29 september. Månadsmöte med Mikael Odenberg, Svenska Kraftnäts generaldirektör.

Vid höstens första månadsmöte gästades Veteranerna av Svenska Kraftnäts generaldirektör Mikael Odenberg. Mikael redogjorde inledningsvis för de kraftigt ökande investeringarna som nu sker i Svenska Kraftnät. 2014 investerades det för 4,5 miljarder i stamnätet vilket är 10 ggr mer än för 10 år sedan.

Förutom reinvesteringar i det åldrande stamnätet, sker utbyggnader i form av den nya sydlänken till Skåne, en ny kabel till Litauen (NordBalt), som invigs i höst samt planering av en ny kabel till Tyskland (Hansa Power Bridge). Dessa utbyggnader medför betydligt bättre elförsörjning till södra Sverige och därmed lägre priser i ”elområde 4” än i dag. Planeringen är mer omfattande och långsiktig än tidigare. En ny tioårig nätutvecklingsplan har tagits fram som ett inspel i en europeisk nätplan.

Mikael berättade att Sverige har ett gediget elenergiöverskott för närvarande som kommer att bestå under lång tid. Däremot kommer det att uppstå betydande effektproblem när kärnkraften börjar fasas ut. Detta är en av de större frågorna att lösa på sikt.

Systemdriften blir mer och mer integrerad med marknadsfrågorna, vilket kräver mycket nytänkande. Hur skall Svenska Kraftnät hantera marknadens aktörer på bästa sätt? Efter

anförandet följde ett antal frågor från intresserade och engagerade veteraner som alla blev väl besvarade. Vid avtackningen förklarade Mikael att han kommer gärna tillbaka till Veteranerna och berättar mera, vilket vi tacksamt noterade.

Mötet avslutades med att Lars gav en kort 30 minuters presentation av Vattenfalls historia med hjälp av en rad klipp ur gamla Vattenfall-filmer.

8 oktober. "Räkfrossa". I kvällsmörkret anträdde 29 räksugna veteraner Kanalbolagets m/s Strömme Kanal för en 3-timmars tur i Stockholms inre skärgård. Strömme Kanal är byggd i modern tid (1975) men har mycket av de mer klassiska skärgårdsbåtarnas charm och atmosfär. Medan fördrinken inmundigas anträdde färden bland öarna. Inte så mycket vacker natur i blickfånget i den mörknande kvällen men imponerande ljusscenerier längs färdvägen. Räkorna med tillbehör och lämpliga drycker portionerades ut på borden och frossan inleddes och fortgick i muntert samspråk under resan mot Waxholms fästning. Vid det laget var alla tämligen räkmätta och i behov av en uppfriskande promenad i fästningen. På hemfärden bjöds på kaffe och dessert, kanske någon fick i sig ännu några räkor. Vid pass 22:30 steg ett antal nöjda och belåtna veteraner i land vid Nybrokajen efter en trevlig kväll i gamla kollegors sällskap.

12 oktober. Vandring Karlberg – Hornsberg. Som vanligt var det strålande väder när Veteranerna arrangerade höstens sista vandring. Vi var 20 medlemmar som startade vid Karlbergs station. Björn hade grundligt läst på och provgått sträckan och var vår guide under närmare tre timmar. Till sin hjälp hade Björn fått en liten förstärkare och ett headset som gjorde att hans kommentarer gick fram på ett kraftfullare sätt. En förbättring som många av oss med begränsad hörsel uppskattade. Efter halva sträckan var det dags för en paus och medhavt mellanmål. Vi satt på den del av Hornsbergs strand som är en mycket frekventerad bad- och solplats under varma somrardagar. Solen sken också på oss denna dag, men i luften var det höstkallt. Pampas Marina är Stockholms största privatägda småbåtshamn. Förutom ett flertal gamla vackra motorbåtar i trä finns här sedan år 2000 ett antal flytande hus i två våningar med egen båtplats. Vandringen avslutades i slutet av Hornsbergs Strand. Vi kunde då instämma i stadens egen beskrivning: "Nordvästra Kungsholmen är den längsta sammanhängande stadsfronten mot vattnet i innerstaden sedan Strandvägen byggdes". Efter vandringen bjöds deltagarna som vanligt på lunch, den här gången på restaurang Fazer. Efter en lång promenad var det inget problem med aptiten.

20 oktober. Månadsmöte med Bengt Göransson, f d utbildningsminister och ordförande i ABF. "Inte fan blir man friskare av kultur". Vi var hela 59 medlemmar som kom för att lyssna på den f d utbildningsministern, som talade om kultur och dess påverkan och betydelse för oss människor.

Bengt, nu 83 år, tänkte i sin ungdom att han skulle bli latinlärare men så blev det alltså inte. Han tycker att det är skönt att vara pensionär. Då är man fri och kan ta ut svängarna då man pratar. Han menade att det inte alls är säkert att man mår bättre för att man läser en bok eller betraktar konst. Men, kultur har ett egenvärde som ger oss redskap att förändra vår värld och ger oss större möjligheter att hantera vår egen tillvaro. Bengt gillar metaforer och hann med att säga många kloka och tänkvärda saker under den timme som han gästade oss. Månadsmötet avslutades traditionsenligt med en film ur Vattenfalls arkiv. "Rapsodi från Kilforsen".

17 november. Månadsmöte med Lena Malmros. 50 förväntansfulla veteraner kom för att lyssna till Lena Malmros föredrag "Lev väl med rätt kost och motion". Lena, som är kroppsterapeut, har arbetat med Vattenfall sedan 1994. Hon har även arbetat med bl. a. Svensk Friidrott och DN-galan. Lena förmedlade en mängd praktiska tips som kombinerades med fysiska övningar.

Bl.a rekommenderade hon att göra bl. a. årliga blodstatusundersökningar och gav exempel på hur man förbättrar sin kondition.

Lena rekommenderade medelhavskost och i synnerhet det grekiska köket. Omega 3 behöver vi för att förhindra hjärt- och kärlsjukdomar. Hallon och blåbär lyftes fram som mycket nyttiga och som vi borde äta till frukost varje dag. För stort intag av snabba kolhydrater anses vara den största anledningen till västvärldens övervikt. Hon rekommenderade oss att lyssna på P1 "Kropp och själ" och betonade att hälsa är vårt eget ansvar och sa att när du går i pension ska du må som bäst.

Efter Lenas framträdande visade Lars dels reklamfilmen "Ram-el" dels filmen "Den blågula atomen".

26 november. Visning av Kungliga Operan. 35 "kulturveteraner" hade samlats för att uppleva och lära sig mer om högkulturens hemvist i landet: Kungliga Operan i Stockholm. Efter en god lunch på det nya Brassieriet i källaren började vår resa genom operans historia och arkitektur, kryddad med lite skvallerhistorier, anekdoter och värdefulla tips för senare operabesök. Operan (ursprungligen benämnd Kungliga Teatern) är en stor arbetsplats. Ca 1000 personer får sin utkomst därifrån och byggnaden är imponerande med 12 våningar och 1000 rum.

Den nuvarande operan ligger på samma plats som den ursprungliga, uppförd 1782 med pengar från Gustav III, en stödjare och utövare av de sköna konsterna. Där blev han också skjuten 1792, på scenen! Den nya operan, uppförd på samma ställe som den gamla, som tjänat ut, invigdes 1898.

En av de mest kända rummen på Operan är den s.k. guldföajén, beklädd med ornament och konst (av Carl Larsson) bl.a. ett porträtt av Jenny Lind, den svenska världsstjärnan från 1800-talet. "Guldet" är genomgående fusk, olika metallblandningar och färger. Men vackert att betrakta!

Beträffande den stora salongen fick vi ett tips som kan spara några kronor: Bästa platserna är 3.e nedre radens balkong! Översikt och ljud är bäst där. De dyraste platserna på Operan (1:a radens balkong) gav enligt guiden minst valuta för pengarna. Kring scenen samlas de olika logerna. Där finns bl.a. den Kungliga Logen, reserverad för majestäterna. samt Hovlogen, vilken de anställda vid hovet kan besöka gratis. Den Kungliga våningen, som ligger till höger om scenen, har ett vackert trapphus och en sal, smyckad med målningar av prins Eugen. Operan har en omfattande egen klädesproduktion, med 35 personer engagerade, som syr de flesta kreationerna.

9 december. Lyckad julfest med Veteranerna. 120 gamla vattenfallare hade samlats i restaurang Modis i Vattenfallshuset, där julbord – tallrik med kallskuret följd av varmrättsbuffé – avåts, snapsvisor sjöngs och melodikryss löstes.

I närmare en timme varade inströmningen till glögg och mingel, sedan var det dags för veteranordförande Lars Jacobsson att hälsa välkommen. Blandat med, inte dragspelslåt, som det heter i "Dans på Brännö brygga", men med välljud från Jazz Support och skönsång av Marie Wikner pratade och mindes man samtidigt som orkesterledare Claes Hedenström dirigerade snapssång och pausade för priser och lotterivinster.

Årets "flitigaste" veteraner, Betty Johansson och Lars Carlberg, belönades under kvällen. De 20 debutanterna fick visa sina musikaliska kvaliteter i gemensamt framförd debutantvisa,

signerad Sven-Erik Åkerlind. Avslutningsvis dök naturligtvis tomten upp med sina historier och med en röst häpnadsväckande lik Leif Emsjös. Sedan var det dags för ordföranden att önska God Jul, varpå bussen till Västerort äntrades av det nära femtiotal personer som skulle dit.

De positiva kommentarerna i festens slutminuter var många, och högarna med tjugotalet olika böcker, som delades ut gratis av Vattenfalls Kulturarvskommitté hade en strykande åtgång. Det är glädjande att många Veteraner nu får tillfälle att lära sig ännu mer om Vattenfalls imponerande verksamhet sedan 1909.